

RELIGIØS FILOSOFI,
RELIGION *og* KIRKE

G.C. Oosthuizen, dr.theol.

Professor (pensioneret), Afd. for Videnskaben om religion
University of Durban-Westville
Natal, Sydafrika
1977

RELIGIØS FILOSOFI,
RELIGION *og* KIRKE

G.C. Oosthuizen, dr.theol.

Professor (pensioneret), Afd. for Videnskaben om religion
University of Durban-Westville
Natal, Sydafrika
1977

RELIGIØS FILOSOFI, RELIGION *og* KIRKE

Som forsker i religionsvidenskab har jeg arbejdet på det komparative religionsfelt i adskillige år. Jeg er tilhænger af calvinistkirken, men i kraft af at jeg er akademiker og har pligt til at give en objektiv analyse uanset mine egne religiøse overbevisninger, er jeg forpligtet af min egen samvittighed til at være objektiv. Derfor skal al subjektivitet kontrolleres i den videre sammenhæng, som man er nødt til at handle i. Det ville være vildledende, hvis man udelukkende fremmede egne normer, og i en hvilken som helst stat, hvor religionsfrihed er tilladt, kunne denne fremgangsmåde være yderst farlig.

Enhver diskussion, som koncentrerer sig om de forskellige immanente og transcendentale emfaser i Scientologi, ville være vanskelig at forstå, hvis ens kendskab til orientalske religioner, især buddhisme som fungerer som religion i Sydafrika, er mangelfuldt. Der er andre aspekter, som skal tages i betragtning, f.eks. interessen for fysisk og åndelig overlevelse og "Livskraften" eller det "Højeste Væsen" og betydningen af denne "kraft", som ikke er en del af det fysiske univers, foruden betydningen af kommunikation i gensidige, menneskelige forhold og mennesket som et åndeligt væsen.

Der er overhovedet ingen modsigelse, når det siges, at Scientologi er en "praktisk religionsfilosofi om livet og en samling kundskab, som drejer sig om mennesket og dets forhold til universet, til dets medskabninger. Scientologi hævder, at mennesket ifølge sagens natur er en åndelig og udødelig skabning." Studiet af religion kan foretages fra forskellige vinkler som f.eks. religionspsykologi, religionssamfundslære, religionsgeografi, omfattende økologi og religion, religionsetik osv.

Hvem lægger større vægt på religiøs skik, hvis man ønsker at forstå "gåden om eksistens"? Gør kristendommen? Eller søger den dette i, hvad der står i skriften om mennesket og meningen med dets eksistens? Det er muligt at praktisere en religion uden at stille spørgsmål om ens eksistens. Er dette ikke netop det store problem, Søren Kierkegaard kæmpede med, hvad angår den formalistiske kirke på hans tid?

Når man analyserer de værker, der stammer fra Scientologi, er der ingen tvivl om den kendsgerning, at den har meget afgjorte religiøse karakteristika, og at den faktisk er en religion. Visse kristne teologer har hævdet, at kristendom ikke er en religion, men en tro. Pinsemissionske kirker lægger ofte vægt på, at det, de bekender, ikke er en religion, men at det står i forbindelse med deres anskuelse af/tro på Jesus Kristus gennem Helligåndens værk. Dette betyder faktisk, at de ikke tilhører den kristne religion. De forkaster "religionen" i de veletablerede kirker, dvs. den vægt der lægges på udvendige, formalistiske handlinger og gentagelse af trosbekendelser.

På lignende vis siger L. Ron Hubbard, at Scientologi ikke er en religion i denne forstand. Han fremfører, at Scientologi ikke blot er en gentagelse af et ritual eller at gøre visse handlinger kaldet religiøse. Den er relateret til den enkelte i hans eksistentielle situation, og det således "giver frihed og sandhed". En persons religion kunne være vildledende og falsk, hvis den ikke var relateret til de dybeste problemer i hans liv. Det er en grund (en vigtig en) til, at Vesteuropa har kasseret religion af en frafalden kirke, og denne proces har endog nået nogle af de mere konservative kirker.

Scientologi erklærer ganske rigtigt, at den har modtaget indflydelse fra forskellige kilder. Mange religioner har været under lignende indflydelse. Hinduisme er f.eks. resultatet af de ariske vedaer og Indiens oprindelige religioner. Islam har været under indflydelse af judaisme, kristendom og det sydlige Arabiens oprindelige religioner.

Scientologi fremsætter en betydningsfuld erklæring, nemlig at "Ånden er således ikke en *ting*. Den er *skaberen* af ting." Der lægges således stærk vægt på livets metafysiske aspekt. For Scientologi er mennesket en "udødelig skabning". Buddhist-tankegang, som accepteres af millioner af mennesker i den vestlige verden, trænger igennem i erklæringen, at "thetanen *er* personen. Du er *DIG* i en krop."

L. Ron Hubbard har studeret mange aspekter af menneskelig eksistens, og hans afhandlinger omfatter en analyse af, hvad der sker med menneskeånden i døden:

"Nogle kendsgerninger fremstår dog fuldstændig belyst. Den første af disse er, at individet selv er en ånd, der kontrollerer en krop via et sind. Den anden af disse er, at thetanen (ånden) er i stand til at skabe rum, energi, masse og tid. Den tredje af disse er, at thetanen kan skilles fra kroppen, uden at det indebærer døden, og kan tage vare på og kontrollere en krop, som han befinder sig et godt stykke udenfor. Den fjerde af disse er, at thetanen ikke bryder sig om at huske det liv, han netop har levet, efter at han har forladt kroppen og sindet. Den femte af disse er, at en person, som dør, altid eksterioriserer. Den sjette af disse er, at personen efter denne eksteriorisering sædvanligvis vender tilbage til en planet, hvor han i almindelighed anskaffer sig en ny krop af samme race som før."

Lignende teorier accepteres af mange kirkefolk i den vestlige verden. I Scientologi udlægger L. Ron Hubbard en teori, at livet består af det åndelige univers sejr over det materielle univers. Dette

udtrykkes som en sejr over ”MEST”, et akronym som betyder materie, energi, rum (space) og tid, af ”theta”, som betyder livskraft, *élan vital*. Kampen mellem theta og MEST er ikke usædvanlig i kristendommen – men her bruges der forskellige udtryk. Apostlen Paulus har vidunderlige paragraffer om denne kamp.

I Scientologi lægges der stor vægt på betydningen af forbindelser mellem mennesker. L. Ron Hubbard fremhæver gentagne gange, hvor vigtig kommunikation er i disse forhold. Og en del af Scientologis emfase på den menneskelige side af livet og på personlige forbindelser hviler netop på, at den anser det at *være* for mere vigtigt end det at *gøre*. Scientologi er ikke på nogen måde blot en funktionel disciplin, men det er en religion, som støtter den livsvigtige betydning af menneskets eksistensvilkår.

Scientologi bliver beskyldt for lutter funktionalisme, men vigtigheden af ”væren” tilbageviser denne forkerte vurdering. Skønt det for den skødesløse iagttager muligvis ser ud, som om der kun er få scientologer, som har et dybere kendskab til Scientologi som en tankesamling, er dette faktisk ikke en nøjagtig observation. Og er i øvrigt procentdelen højere for kristendommen med hensyn til kirkens doktrin som tankesamling? Ligger kristendommens vægt ikke hovedsageligt på, om man går i kirke, giver økonomisk støtte, deltager i denne eller hin aktivitet – snarere end i at forstå og studere skrifterne, såvel i bøn som i meditation?

Scientologi påstår at være en religion: Med L. Ron Hubbard, dens grundlæggeres ord: ”Selve ordet religion kan omfatte hellige overleveringer, visdom, kendskab til guder og sjæle og ånder, som kunne kaldes, lidt upræcis, en filosofi.”

”Scientologi bærer en tradition af visdom fremad, som beskæftiger sig med sjælen og løsningen af livets mysterier.”

”Scientologi er en religion i ordets allerældste og mest fuldstændige forstand. Enhver, der vover at gøre religion til intet andet end en religiøs *praksis* og ikke nogen religiøs *visdom*, ville negligere selve baggrunden for kristendom.”

L. Ron Hubbard forklarer det Højeste Væsen udtrykt i den ottende dynamik, som er ”tilskyndelsen til eksistens som uendelighed. Den identificeres også som ’det Højeste Væsen.’” Er den ottende dynamik, ”tilskyndelsen til eksistens som uendelighed”, ikke en langt stærkere erklæring om det Højeste Væsen end den, som laves af de kristne, som nægter Jesu Kristi opstandelse; som nægter fortsættelsen af menneskets eksistens i efterlivet i hvilken som helst form? Disse mennesker tilhører kirker, og nogle af dem hyldes endog i den vestlige verden som prominente kristne teologer. Deres idéer, og de kirker som udbreder eller antager deres teorier, burde konfronteres lige på af enhver, som foretager en komparativ undersøgelse af forskellene mellem Scientologis synspunkt på divinitet og andre kirkers synspunkt på samme.

Scientologi hævder at være en religion uden trosretning:

”Scientologi har ingen dogmer eller trosbekendelser. Dens principper er baseret på selvindlysende sandheder. Accept af disse sandheder overlades til individets eget fri valg”.

Hinduisme hævder også at omfatte alle religioner. Dette er også tilfældet med særlige reformbevægelser f.eks. Divine Life Society og Ramakrishna-bevægelsen. Dette gør dem ikke mindre religiøse. Hvorfor nævne isolerede tilfælde af scientologers reaktion mod kristendom? Man kunne nævne såkaldte tolerante kristnes reaktion mod enhver anden form for kristent udtryk end lige netop deres egen, f.eks. når en romersk katolik gifter sig med et medlem af den anglikanske eller hollandsk reformerte kirke.

Hvorfor introducere diskussionen om en personlig gud? Panteisme i hinduisme tror ikke på en personlig gud. Dette er heller ikke tilfældet i deisme. Buddhisme identificerer ”jeget” med nirvana, det absolutte som ikke er en personlig eksistens. Men Scientologis ”Højeste Væsen” har afgjort teistiske attributter.

Hvorfor kunne Scientologi ikke tale om, at en person havde det guddommelige i sig eller endog om ”Gud-realisation” – et ord den aldrig bruger, men som den er anklaget for at praktisere – mens hinduisme har lov at bruge det, og mens denne religion tænker på at have ”Gud-realiserede” helgener i sin midte i f.eks. Sydafrika. Dog er Scientologi forsigtig med ikke at gå alt for yderligt med Gud-realisationen, men den accepterer det metafysiske aspekt, som kaldes den ottende dynamik som værende aktiv i et menneskes liv.

Ordet ”kirke” betød oprindeligt en politisk forsamling på græsk. Ordet kirke bruges i Sydafrika til at beskrive ”The church of the nazarites”, som ikke accepterer Jesus Kristus som herre og frelser; Jehovas vidner; mormonerne og teosofferne og unitarianerne. Så man kan ikke acceptere en snæver definition af ordet ”kirke”. Det er ikke et udtryk, der er patent på.

Hvis den kristne kirkes hovedattributter er ”åndelig enhed” og ”universalitet”, hvorfor accepterer en anglikaner så ikke en anden ved alterbordet? Eller hvorfor udelukker den hollandsk reformerte kirke den romerskkatolske? Med hensyn til at bruge kirkedisciplin til at genoprette synd, så nævner lutheranerne det ikke som kendetegnet på en sand kirke. Det gør anglikanerne eller metodisterne heller ikke.

Hvis denne calvinistiske definition er fremherskende i dag, hvad med 1985, når den romerskkatolske kirke vil være dem mest repræsentative kirke i Sydafrika (også i det sydlige Afrika), hvis udviklingen fortsætter, som den har vist sig fra 1961-1970?

Census i 1970 tyder på følgende: Af en total befolkning på 21.402.470 i den Sydafrikanske Republik tilhører 3.329.740 de tre afrikaaner kirker; 2.151.840 metodist kirken; 1.844.270 den romerskkatolske

kirke; 1.676.800 provinsens kirke (et mindretal af disse Church of England); 884.000 de lutheranske kirker; 454.460 de presbyterianske kirker; 349.790 kongregationalistiske kirker; 276.120 "separatist kirkerne" og 2.042.160 de "andre kristne" grupper, hvoraf mange er "separatistiske". Den katolske kirke er steget 777,6 % blandt afrikanerne og cirka lige så meget blandt de hvide fra 1961-1970. Den hollandsk reformerte kirke er faldet fra 43 % af den hvide befolkning i 1961 til 39 % i 1970.

Som medlem af en calvinistkirke bekymrer disse tal mig, men som akademiker indser jeg, at disse tal lægger vægt på den kendsgerning, at den tid i Sydafrika er forbi, hvor man kan tillade sig at tage et ensidigt synspunkt, som fortolkes som arrogance, og som fører til reaktion. Dette er allerede tydeligt at se i de ikke-hvide kirker.

På hvilken basis kunne det siges, at "attributtet hellighed" ikke er tydelig i Scientologi kirken? På dette punkt kunne man let komme ind på enkeltheder, som vil kaste dårligt lys over nogle af de veletablerede kirker og forsamlinger, som er accepterede som kirker.

Hvorfor skulle Scientologi rette sig efter de krav, visse folk stiller til det, de beskriver som en "sand kirke"? Fordi den bruger ordet kirke? Mormonerne og andre ikke-kristne bevægelser f.eks. unitarierne bruger også dette ord. Det samme gør Jehovas vidner og Nazarit-kirken, hvor Jesus sjældent nævnes.

Kvækerne bruger ikke bibelen som hellig skrift, men de kan også læse af den såvel som af enhver anden hellig skrift.

Prædikerne i mange kirker er etiske af natur. Nogle er endog forelæsninger om økonomi, andre om politik (kunne Scientologi blive anklaget for mulige samfundsomvæltende, heftige politiske udfald i deres kirker?), andre om etikette og sociale problemer. Der er mange kristne kirker, som ikke giver nogen som helst henvisninger til bibelen i mange af deres prædikener.

At mennesket er fundamentalt godt, er en af hovedanklagerne mod Scientologi kirkens trosbekendelse. Hvad med de mange pelagianske kirker i den vestlige verden?

Scientologis navngivningsceremoni er blevet kritiseret for ikke at være en kristen dåb. Hvorfor skulle den have noget som helst til fælles med den kristne kirke? Er dette tilfældet med Jehovas vidner? Eller Kimbangu kirken i Zaire med to millioner tilhængere, hvor de, som optages i troen, modtager Helligånden ved håndspåleggelse i stedet for dåb.

Uden Kristus kan der ikke være nogen kristen kirke. Men "kirke" er et langt mere vidtrækkende udtryk i sammenhæng med religion end *kristen* kirke.

Metodisterne siger, at mennesket er fundamentalt godt. Det samme sagde remonstranterne. Det samme siger anglikanerne og andre.

Scientologi er blevet kritiseret for ikke at have nogen transcendent, uendeligt medfølelse frelser. I dette er Scientologi ikke så forskellig fra Jehovas vidner, unitarianerne, teosofferne og andre.

Hvorfor skulle Scientologi være tvunget til at nævne Jesus Kristus som frelser for synd? Nazarit-kirken i nærheden af Durban forkynder ikke Jesus Kristus som frelser for synd, dog er de accepteret som kirke. Mange religiøse bevægelser, som kaldes kirker, lægger vægt på selvforbedring, og der er blevet lagt vægt på det selv i visse veletablerede kirker.

Hvorfor skulle Scientologi være tvunget til at studere "Guds ord"? Den hævder ikke, at den er en kristen kirke, men den hverken modsætter sig eller forkaster kristendom, som det er tilfældet med andre religioner, som accepteres i dette land. Som bevægelse har den ikke behandlet kristendommen med mangel på respekt.

Det synspunkt, at sandheden, i form af Jesus Kristus frelseren, vil frelse en, er et kristent synspunkt, som undertegnede tilslutter sig, men som visse liberale kirker og teologer ikke accepterer. Jesus Kristus anses for blot at have været et eksempel; han genopstod aldrig. Han døde og forblev i graven – jf. de eksistentiale teologer. Hvorfor skulle scientologerne være tvunget til at tilslutte sig en konservativ teologi?

Hubbard er blevet beskyldt for at prøve at tilrane sig Kristus' sted, men hele den sekularistiske filosofi har tilranet sig Kristus' sted. Vestlig sekularisering har gjort det; det ødelægger alt åndeligt. Men Hubbard lægger stadig vægt på det åndelige aspekt i en afspiritualiseret, materialistisk aggressiv verden. Hvorfor anklage Hubbard for at bemægtige sig Kristus' plads, hvis der er så mange andre beviser for netop dette problem i de kristne kirker?

Mange religioner lægger vægt på "visdom" som basis for frihed – buddhisme, konfucianisme og visdomslitteraturen i det gamle testamente. Hvordan behandler den eksistentiale teolog sandhed? Ikke som en absolut kvantitet! Og deres litteratur læses, udbredes og praktiseres frit i dette land. I en sådan grad at vold i sig selv har en "sandhedsværdi"; at Jesus Kristus' død på korset antyder "retfærdiggjort" vold! Man bør lytte lidt mere omhyggeligt til, hvad kirkefæller siger, før man fordømmer andre, som aldrig har hengivet sig til den slags grusomheder. Disse synspunkter flyder i dag rundt i respektable kirker og kirkeforsamlinger. Har Scientologi nogensinde svælgel i den slags fantasier? Nej.

Når man opremser en Scientologi præsts pligter som præst, kan man sammenligne dem med en kristen præsts. En Scientologi præsts pligter omfatter følgende:

" ... at bistå dem som har lidt uret, og trøste dem, hvis byrder har været for store. ... præsten forretter andagt, når der er brug for det, og fast på søndage eller ved bryllupper, navngivning eller begravelser.

Det ville være groft fordomsfuldt at sige, at dette ikke svarer til en præst i en religion.

Visse mennesker mener, at de attributter, som er hovedsagen for alle religioner, skal omfatte åbenbaring og hellige skrifter som kilde for kendskab til et guddommeligt væsen. Men dette er et uakademisk syn, for ifølge disse normer ville buddhisme ikke være en religion – den har ingen form for åbenbaring og intet guddommeligt væsen. Afrikanske religioner har ikke ”åbenbaring” i ordets kristne betydning og har ingen hellige skrifter, og det guddommelige væsen er sekundært – forfædrene er i forgrunden. Der er stadig fire millioner tilhængere af disse afrikanske religioner i den Sydafrikanske Republik.

Visse andre mennesker mener, at en religion skal have en doktrin om synd og frelse og behovet for frelse. Men doktrinerne om synd er forskellige – i en religion er det et stammebegreb om at genoprette sociale forhold, som er blevet forstyrret, for andre er det associeret med skyld som i kristendommen. Endvidere er der intet frelserbegreb i buddhisme – kun absorbering i nirvana – heller ikke i hinduisme – kun befrielse fra cyklussen af reinkarnation og at indtræde i tilstanden moksha. Konfusianisme koncentrerer sig kun om de rette sociale forbindelser. Endnu et religiøst synspunkt, som man tror på i visse lejre, er, at religionen skal omfatte en eller anden form for bøn eller offer for at bønfalde om det guddommelige væsens gunst og til at prise ham. Dette er igen at anskue spørgsmålet om, hvad en religion faktisk er, udelukkende ud fra det kristne synspunkt. Mange religioner har ingen særlige bønner til et guddommeligt væsen. Selv i kristendom er der teologer, f.eks. den velkendte Ernst Fuchs som ikke beder til Gud, fordi de holder på, at Gud ved alt om menneskets behov. De kan kun sige ”tak” for de velsignelser, de har modtaget. Endnu et attribut til religion, som af nogle anses for at være ubetinget nødvendig, er en eller anden form for eskatologi eller forventning om det hinsides. Dette er ligeledes en meget begrænset og naiv kvalifikation for, hvad religion er.

Selve det at sige, at Scientologi er en religion uden Gud og uden ærbødighed for en højere magt, er en tvivlsom erklæring, da det tydeligvis er forkert, hvilket kan ses fra det, der er sagt tidligere i denne afhandling. Scientologi hævder også at have svarene på spørgsmål såsom ”Hvem er jeg?” ”Hvor kommer jeg fra?” ”Hvad er døden?” ”Er der et liv efter dette?” En person, som læser Scientologi, vil hurtigt vide, at man ikke behøver at dø for at finde ud af, hvad man er, eller hvor man kommer hen efter døden, for man kan *oplevelse* det hele selv uden nogen overtalelse eller hypnotisme eller ”tro”. For første gang nogensinde er der noget, som i denne ene livstid giver svarene på de evige spørgsmål og tillige giver os udødelighed.” Buddhisme vil sige det samme. Og buddhisme er en religion.

At Scientologi er forskellig fra kristendom er tydeligt, men det betyder ikke, at det ikke er en religion eller en kirke.

At sige, at den bekender sig til et Højeste Væsen, men ”ikke tilbeder ham”, kunne siges om den største procentdel af mennesker i Tyskland og Frankrig, som sejler under kristendommens flag, men som aldrig læser bibelen og aldrig tilbeder Gud.

”Higen efter det uendelige”, den ottende dynamik, er ikke begrænset til det menneskelige plan alene. Man kan påpege, at ”synd” i Scientologis sammenhæng er forkerte tanker, forkert indstilling til livet, forkert mental sammensætning. Mennesket er fundamentalt godt i mange kirker foruden Scientologi kirken.

Hvad angår absolutte standarder vedrørende godt og ondt, er der forskellige indfaldsveje til kristen etik – hvad enten vi er enige i dem eller ej. Mange kirker udbreder en eksistentielistisk endog tolerant etik, hvor der ikke accepteres absolutte normer (eller foreløbig etik). Her kan man nævne forskellige forfattere. Foreløbig etik havde veget for eksistentielistisk situationsetik på samme måde som inden for filosofien, hvor Immanuel Kants kategoriske imperativ ikke længere gælder.

Nogle har kritiseret Scientologis trosbekendelse og kaldt den en erklæring om menneskerettigheder snarere end en trosbekendelse. Denne kritik er ligeledes en typisk generalisering. Uden at definere religion siger den anden paragraf i trosbekendelsen: ”at alle mennesker har en umistelig ret til deres egne religiøse skikke og deres udøvelse”. Denne ”umistelige ret” lægger vægt på hver enkelts ret til at udtrykke sin tro. Man læser videre ”at studiet af sindet og helbredelsen af mentalt forårsagede lidelser ikke bør adskilles fra religiøse sammenhænge eller foregå i et ikke-religiøst regi”. Denne vigtige erklæring fremhæver et aspekt af vor moderne ”fornuft”-orienterede civilisation med dens videnskab og teknologi, som har fået meget lidt opmærksomhed i de veletablerede kirker. En stor procentdel af den moderne menneskeslægt lider af psykiske lidelser, og religion burde tage dette fænomen alvorligt.

I sin trosbekendelse vedgår Scientologi, at Gud hersker over menneskerettighederne. Han er dommeren. Hvis han ikke var en personlig Gud for scientologen, hvorledes kunne han opfylde denne funktion?

Emfasen her på ånden, som frelser en person, og på at helbrede kroppen henviser til ånden i forbindelse med den ottende dynamik. I Scientologi rådes individet uafbrudt til at gå udover sine egne begrænsninger, hvilket ikke kan opnås af hans begrænsede ”jeg”. Men hvorfor kritisere Scientologi for noget, som eksistentielistisk filosofi har introduceret i visse elementer af kristen teologi, og som lægger vægt på, at ”mennesket ved at tage sine egne valg former sin egen skæbne”? For manges en eksistentielistisk teolog er denne skæbne ikke hinsides ”her og nu”. Himlen er her, og menneskets endelige skæbne går ikke hinsides den endelige sfære. For disse eksistentielister er menneskets skæbne her så vigtig, at hvis det blev berøvet friheden til selvudfoldelse og udvikling, bør det skride til voldelige midler. Kirkernes Verdensråd har givet en ”teologisk basis” for vold ved dets møde i Uppsala, Sverige, i 1968. Findes der en lignende resolution i scientologisk litteratur? Anser de det horisontale for at være så vigtigt, at individet ikke kommer ud over sig selv? Alt i Scientologi peger mod den kendsgerning, at mennesket skal overvinde sine begrænsninger ved at gå ud over sig selv – dette er dybt begravet i thetan-begrebet. Der lægges stor vægt på menneskets udødelighed.

Donationer for Scientologi serviceydelser: Hvorfor reagerede Luther mod Tetzl? Fordi han gav penge til de fattige? Eller fordi kirken brugte ham til at aftvinge penge fra de fattige bønder? Hvad med de store summer for at få Toub ud af skærsilden? Hvad med "billetsystemet" i missionskirkerne? Hvis et medlem ikke har betalt medlemskontingent, får han ingen hellig nadver.

Det er sommetider bragt uretfærdigt op imod Scientologi, at det fundamentale krav for at blive medlem af en kirke er tro og ikke medlemskabsbidrag. Dette er idealet i nogle kirker, men selv i disse er det ikke altid tilfældet. Tænk på hvor rige nogle præster ser ud sammenlignet med fattigdommen i deres flok.

Hvis ovenstående krav blev anvendt på kirkens historie ned gennem århundrederne, ville mange kirker falde ved vejen. Hvad med gebyrer i dag selv for dåb, for bryllupper, for begravelser, for at holde en gudstjeneste? Hvad med de ublu "vederlag" visse præster får i sammenligning med deres floks fattigdom?

Hvad med "kirkeskat" i Tyskland for eksempel? Enhver kunne få dette fradrag fra deres løn fjernet, men hvis en eller anden virkelig gør alvor af det, kan vedkommende ikke blive gift i kirken, kan ikke få et barn døbt i kirken og kan ikke få en kirkebegravelse. Det er muligt at udpege adskillige kirker både her og i udlandet, som lægger langt større vægt på kirkens "forretningsside" end på de mere åndelige problemer.

Hvis Scientologi blot søger anerkendelse som en kirke af politiske grunde, hvad med de religiøse aspekter af denne bevægelse? Mennesket er ikke religiøst af frit valg, han er et *homo religiosus*, et religiøst væsen på samme måde, som han er et selskabeligt væsen. Scientologi fornægtes dette humane eksistensaspekt, og den stilles i den uheldige stilling, at den bliver nødt til at bevise sin religiøsitet for dem, som gendriver den. Dette er grunden til, at den understreger dette aspekt. Man kunne tænke sig, at det ville have været lettere, hvis de bøjede sig for en hellig ko eller en abegud eller en elefantgud eller en slange eller en frø. Det ville have været lettere at bedømme, om de er religiøse, end når de kommer i sammenhæng med det moderne menneske med dets emfase på moderne teknologier og teknikker, fuldstændig uafhængigt af om disse bruges rigtigt eller forkert.

Det er forkert at sige, at Scientologi ikke er en religion, men blot en filosofi. Den har alle de attributter, der hører til i en religion, dvs. den objektive analyse af fænomenet "religion". Det er imidlertid ikke en kristen kirke og gør ikke forsøg på at blive det. Det er et religiøst samfund, og ethvert religiøst samfund kan med rette betragtes som en kirke.

Hvilke normer gælder i den Sydafrikanske Republik, hvor Jehovas vidner, mormoner, kvækere, unitarianer osv. udøver deres tro og modtager anerkendelse? At bede staten om kun at acceptere en kristen definition af, hvad en kirke eller religion er, er at begrænse disse begreber i en sådan grad, at det ville svække selve begrebet religionsfrihed i dette land.

Hvis man er medlem af den hollandsk reformerte kirke, anerkender man den hollandsk reformerte kirkes anskuelse, men som akademiker er man nødt til at lægge vægt på, at disse er uacceptable som norm for hele staten. Hvis Scientologi ikke er statsfjendtlig, hvis den opfører sig som en religiøs forsamling uden at skade andre (meget af kritikken rettet mod denne gruppe har vist sig at være ubegrundet, og den har modtaget anerkendelse i mange dele af verden; og som enhver anden kirke har den også haft uansvarlige individer, som handlede for deres egen regning), så burde den modtage anerkendelse som en religiøs forsamling og behandles på samme måde som en anerkendt kirke.

G.C. OOSTHUIZEN

Sydafrika

1977